

«فرهنگستان» قوانین خاک خورده‌ای که نیاز به توجه ویژه‌تری توسط شورا دارد را بررسی می‌کند

شورای نگهبان گره‌ها را باز می‌کند؟

زهره طیبی - علی فلاحتی

گروه سیاست

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، پیش‌نویس قانون اساسی با وام گرفتن از قانون اساسی فرانسه تدوین شد و همین نسخه از پیش‌نویس مبنای کار مجلس خبرگان قانون اساسی برای تدوین نسخه نهایی قرار گرفت. به همین علت شباهت‌های زیادی بین قانون اساسی فرانسه و ایران وجود دارد اما دور از انتظار نیست که با توجه به تفاوت‌های مبنایی جمهوری فرانسه و جمهوری اسلامی ایران تفاوت‌های جدی و مهمی را نیز بین این دو شاهد باشیم. وجود نهادی به نام شورای نگهبان را می‌توان بعد از نهاد رهبری و ولایت فقیه مهم‌ترین تفاوت این دو قانون اساسی دانست. اصل چهارم قانون اساسی کلیه قوانین کشور را به چهارچوب موازین اسلامی محدود می‌کند و تشخیص این امر را برعهده نهاد تازه‌تاسیس شورای نگهبان می‌گذارد. قانون اساسی در ۲۴ آبان ۵۸ با رای مردم به تصویب نهایی رسید اما از آنجا که نیمی از اعضای شورای نگهبان را حقوقدانانی تشکیل می‌دادند که باید توسط مجلس تأیید می‌شدند، تشکیل شورا به بعد از تشکیل مجلس و تعیین حقوقدانان موکول شد.

۲۶ تیر ماه، چهل‌وسومین سالگرد تاسیس شورای نگهبان و تشکیل اولین جلسه آن است. ۴۳ سالی که سرشار از فرازونشیب‌ها و حواشی ریزودرشت برای شورا و اعضای آن بوده است. اما اصلی‌ترین مسأله‌ای که شورای نگهبان با آن مواجه بوده و مصادیق زیادی هم داشته است، مسأله تعارض موازین شرعی با مصلحت نظام و جامعه اسلامی است. اتفاقی که در قانون اساسی پیش‌بینی نشده بود و منجر به بروز اختلافات گسترده‌ای بین مجلس و شورا در همان سال‌های ابتدایی شد. اختلاف‌های این دو نهاد در برهه قانون کار در دهه ۶۰ از مهم‌ترین موارد این معضل به حساب می‌آید. بالاگرفتن همین تعارضات و اختلافات بود که منجر به تشکیل مجمع تشخیص مصلحت نظام شد تا در چنین مواردی آنچه که «مصلحت» است پشت سد موازین سفت‌وسخت شورای نگهبان متوقف نماند. رفع اختلاف بین شورای نگهبان و مجلس هدف محوری تشکیل مجمع بود و اگرچه در موارد اختلافی بسیاری مجمع توانسته نقش مطلوب خود را ایفا کند اما همچنان تعداد بن‌بست‌های ناشی از اختلاف مجلس و شورا به صفر نرسیده است. چندی پیش بود که طولانی شدن فرآیند شکستن یکی از همین بن‌بست‌ها منجر به ورود مستقیم رهبر انقلاب شد. مسأله سلب اعتبار از اسناد غیررسمی در معاملات اموال غیرمنقول، از مواردی بود که سال‌ها کارشناسان بر صورت تصویب و اجرای آن تأکید می‌کردند اما با وجود تصویب مجلس، شورای نگهبان این قانون را با موازین شرعی متعارض قلمداد می‌کرد. رهبر انقلاب بدون اینکه ایراد شرعی وارد بر این مسأله را رد یا تأیید کنند فرمودند: «اگر حالا به فرض از دیدگاه شورای محترم نگهبان یک اشکالی هم این قانون مجلس داشته باشد، مصلحت قطعی نظام و کشور در این است که این قانون دنبال بشود.» به نظر می‌رسد که اگر ورود مستقیم رهبر انقلاب نبود آنچه که به زعم کارشناسان و مسئولان «مصلحت قطعی کشور» بود، تا مدت‌ها نمی‌توانست از سد شورای نگهبان بگذرد. اگرچه سازوکار مجمع تشخیص یا مواردی از ورود مستقیم رهبری توانسته است برخی مشکلات مشابه را حل کند اما باید توجه داشت که این روش‌ها به نسبت روال عادی تعاملات مجلس و شورای نگهبان به شدت زمان‌بر هستند و حتی اگر در نهایت به حل مسأله منجر شوند، منجر به اتلاف زمان و هزینه زیادی در کشور می‌شوند. بنابراین اولویت اول در چنین مسائلی باید یافتن راه‌حل مناسب «از درون شورا» باشد. امام خمینی (ره) که خود اجازه تشکیل مجمع را صادر کرده بودند و در عین حال بارها از جایگاه و رسالت شورای نگهبان هم دفاع کرده بودند در یکی از آخرین توصیه‌های خود به اعضای این شورا گفته بودند: «تذکره پدران به اعضای عزیز شورای نگهبان می‌دهم که خودشان قبل از این گیرها، مصلحت نظام را در نظر بگیرند؛ چراکه یکی از مسائل بسیار مهم در دنیای پر آشوب کنونی نقش زمان و مکان در اجتهاد و نوع تصمیم‌گیری‌ها است. حکومت فلسفه عملی برخورد با شرک و کفر و معضلات داخلی و خارجی را تعیین می‌کند. و این بحث‌های طلبگی مدارس، که در چهارچوب تئوری‌هاست، نه تنها قابل حل نیست، که ما را به بن‌بست‌هایی می‌کشاند که منجر به نقض ظاهری قانون اساسی می‌گردد.» با توجه به سختگیری‌هایی که هنوز از طرف شورا مشاهده می‌شود، به نظر می‌رسد که هنوز آن‌طور که شایسته است شورای نگهبان به این «تذکر پدران» امام(ره) توجه نکرده است. این توصیه حاکی از آن است که شورا باید علاوه‌بر بررسی موازین شرعی و قانونی هر مصوبه، به «قوه تشخیص مصلحت درونی»

نیز مجهز شود تا در خیلی از موارد نیازی به ارجاع به مجمع تشخیص و معطل ماندن طرح‌های ضروری در مسیرهای پرپیچ‌وخم بروکراتیک نباشد. آنچه که گفته شد تنها چالش اصلی شورا نبوده و منحصر به تک موردی که به آن اشاره شد نیست. شورای نگهبان در چهل‌وپهارمین سال فعالیت خود با چالش‌های دیگری روبه‌رو است که در پرونده امروز به بررسی چندین مورد از آنها می‌پردازیم.

تأثیر مثبت فضای باز انتخابات اسفند بر افزایش مشارکت

روزهایی که حال‌وهوای کشور فضای انتخاباتی پیدا می‌کند و موعد ثبت‌نام کاندیداها برای نام‌نویسی در انتخابات ریاست‌جمهوری یا مجلس می‌شود، دوران پرمشغله شورای نگهبان برای بررسی صلاحیت‌ها و اعلام نظرات شورا در این باره نیز فرا می‌رسد. جدای از شور انتخاباتی حاکم بر فضای کشور، اما این برهه نیز همیشه با حواشی همراه بوده و این اتفاق رخ داده افرادی که صلاحیت‌شان توسط شورای نگهبان رد شده یا احراز نشده، ادعایی درباره تأیید نشدن شان مطرح می‌کنند. فارغ از درست بودن یا نبودن این ادعاها کاندیدای رداصلاحیت شده طبعاً حق واکنش نشان دادن به رداصلاحیت خود دارد. این واکنش‌ها اما در انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۱۴۰۰ با شدت بیشتری مطرح شد و این بار نه فقط ثبت‌نام‌کننده‌ها، بلکه افکار عمومی نیز نسبت به آن واکنش منفی نشان دادند. مطالبه‌ای که بعد از اعلام نتایج احراز صلاحیت‌شدگان بیشتر شنیده شد، درخواست اعلام شفاف و عمومی علل رداصلاحیت‌ها بود. موضوعی که شورای نگهبان با بیان اینکه چون در انتخابات ریاست‌جمهوری چیزی تحت عنوان رداصلاحیت وجود ندارد و فرد یا صلاحیتش احراز می‌شود یا نمی‌شود و اصلاً دلیلی برای رداصلاحیت وجود ندارد، پس اعلام دلایل عدم احراز ممکن نیست، بسنده کرد. این پاسخ البته باعث توجیه افکار عمومی نسبت به اعلام نتیجه تأیید صلاحیت‌شدگان نشد و چهره‌های رداصلاحیت شده نیز همسو با افکار عمومی درخواست اعلام عمومی دلیل تأیید نشدن خود را مطرح کردند. در این میان اعلام نشدن دلایل از سمت شورا علاوه‌بر واکنش منفی افکار عمومی، سبب شد شایعات غیرمستدل قدرت بروز پیدا کنند. مدل مواجهه شورای نگهبان در جریان عدم احراز صلاحیت‌ها و مطرح شدن شایعاتی درباره علت آنها با واکنش رهبر انقلاب نیز همراه شد و دو هفته بعد از اعلام نتایج احراز صلاحیت‌ها و در سالروز ارتحال امام خمینی (ره)، در این باره گفتند: «به بعضی افرادی که صلاحیت‌شان احراز نشد جفا شد، به آنها و خانواده‌های غنیف‌شان نسبت‌های خلاف واقعی داده شد که بعداً ثابت شد آن گزارش‌ها غلط و خلاف است؛ مطالبه من این است که دستگاه‌های مسئول جبران کنند.» کدخدایی، سخنگوی وقت شورای نگهبان در واکنش به این صحبت رهبر انقلاب در توییتی نوشت: «شورای نگهبان مصون از خطا و اشتباه نیست و شورا بیانیته‌ای در این رابطه منتشر خواهد کرد.» اما در متن بیانیته گفته شد، گزارش‌های خلاف‌واقع مبنای بررسی شورای نگهبان قرار نگرفته است. در این میان آنچه همچنان حل نشده باقی مانده بود، عدم ارائه پاسخی قانع‌کننده به افکار عمومی بود. بعد از اعلام نتایج افراد تأیید شده در انتخابات ۱۴۰۰ این سوال و شبهه به‌وجود آمده بود که آیا شورای نگهبان در رسیدگی به صلاحیت کاندیداها انگیزه‌های سیاسی را دخیل می‌کند؟ موضوعی که ندادن پاسخ درست و قانع‌کننده به افکار عمومی به آن یکی از عوامل ایجاد

نامیدی مردم به‌منظور مشارکت در انتخابات بوده و در کنار وضع نابسامان اقتصادی منجر به کاهش مشارکت عمومی در انتخابات ۱۴۰۰ شد. حالا و با گذشت دو سال از انتخابات ریاست‌جمهوری و با توجه به نزدیک شدن انتخابات مجلس، فرصت مناسبی برای جبران آنچه در سال ۱۴۰۰ توسط شورای نگهبان اتفاق افتاد، به‌وجود آمده است. با توجه به اینکه انتخابات مجلس نیز عموماً با مشارکت پایین‌تری نسبت به انتخابات ریاست‌جمهوری برگزار می‌شده است، نگاه باز به انتخابات پیش‌رو توسط شورای نگهبان، می‌تواند تأثیر مثبتی در افزایش مشارکت عمومی به‌همراه داشته باشد. موضوعی که رهبر انقلاب، اهمیت توجه به آن را در دیدار با مسئولان نظام در ۱۵ فروردین ماه امسال مورد تأکید قرار دادند و بیان داشتند: «یکی از ابزارهای مهم قوت کشور همین انتخابات است. مسئولانی که مرتبط هستند از همین حالا البته می‌دانم که دنبال کرده‌اند راهبرد مشارکت را، راهبرد امنیت انتخابات راه، راهبرد سلامت انتخابات را، راهبرد رقابت انتخابات را مشخص کنند؛ انتخابات خوب سالم با مشارکت بالایی آن‌شاله در آخر سال داشته باشیم.» تأکید رهبر انقلاب برای دنبال کردن راهبرد مشارکت آن هم توسط مسئولان، این گزاره را اثبات می‌کند که نوع برخورد مسئولان نظام با انتخابات پیش‌رو می‌تواند تأثیر مثبت و قابل‌توجهی در افزایش مشارکت عمومی و رقابتی و پرشور برگزار شدن این انتخابات، داشته باشد. روز گذشته نیز طحان‌نظیف، سخنگوی شورای نگهبان به این موضوع اشاره کرد و گفت: «ما بارها گفتیم مشارکت مهم است و همه دستگاه‌ها برای مشارکت حداکثری باید تلاش کنند و مکرراً بر آن تأکید کردیم، البته گفتیم مشارکت عوامل مختلفی دارد و باید به همه عوامل توجه شود و این کار برعهده همه دستگاه‌هاست.» تأکید سخنگوی شورای نگهبان بر اهمیت مشارکت برای شورای نگهبان این امید را به‌وجود آورد که شورا با رویکردی سازنده و مبتنی بر هم‌افزایی به بررسی صلاحیت کاندیداها، انتخابات اسفند پرداخته و با فراهم آوردن زمینه حضور آحاد جامعه تأثیر مثبتی بر بالا رفتن مشارکت در انتخابات بگذارد.

مالیات بر سوداگری

کلید منطقی شدن قیمت‌ها

فارغ از اثر تورمی عامل مهم دیگری که باعث شده برخی از کالاها از جمله مسکن و خودرو به صورت سرسام‌آوری قیمت‌شان افزایش پیدا کند این است که این موارد از کالای مصرفی به کالای سرمایه‌ای تبدیل شده‌اند، لذا افرادی با نیت حفظ سرمایه یا سوداگری به سمت بازار این کالاها هجوم آورده و نسبت عرضه و تقاضا را بر هم زده‌اند. نتیجه این امر افزایش روزافزون قیمت خودرو، مسکن و املاک غیرمنقول و کوتاه شدن دست مصرف‌کننده واقعی از کالای مصرفی خود است. برای جلوگیری از این امر چندین طرح مالیات بر سوداگری، طرح مالیات بر خانه‌های خالی و طرح مالیات بر خودروهای لوکس در دستور کار مجلس قرار گرفت. طرح مالیات بر سوداگری هم‌اکنون با ایراداتی از جانب شورای نگهبان مواجه شده و برای اصلاح مجدد به مجلس فرستاده شده است. امید می‌رود در نتیجه همکاری این دو نهاد طرح مالیات بر سوداگری که اجرای صحیح آن می‌تواند اثرات ملموسی بر قیمت‌ها بگذارد به تصویب برسد. با وجود اینکه طرح مالیات بر خودروهای لوکس و مالیات بر خانه‌های خالی به تصویب شورا رسیده این طرح‌ها به‌طور مطلوب به مرحله اجرا نرسیده و طی دو سال اخیر کل مالیاتی که دولت توانسته از مالکان خانه‌های خالی دریافت کند فقط ۱٫۵ میلیارد تومان

بوده است. یکی از مهم‌ترین دلایل عدم موفقیت در اجرای این طرح ناتوانی در شناسایی کامل خانه‌های خالی است. اعتبار داشتن اسناد غیر رسمی باعث می‌شود بسیاری از افراد از ثبت رسمی معاملات املاک غیرمنقول خود اجتناب ورزند و همین امر نیز بستر را برای سفته‌بازی و دلالت فراهم می‌کند. حالا آنکه اگر معاملات ثبت‌شده و محل سکونت افراد مشخص باشد خانه‌های خالی تحت مالکیت افراد نیز تعیین شده و افرادی که بعضاً صدها خانه خالی در اختیار دارند نمی‌توانند از پرداخت مالیات شانه خالی کنند. مالیات بر خانه‌های خالی باعث می‌شود صاحبان املاک برای فروش و اجاره ملک خود رغبت پیدا کنند. امری که می‌تواند تأثیر مثبتی بر کنترل سفته‌بازی و به تبع آن کنترل قیمت‌ها داشته باشد. یکی دیگر از طرح‌هایی که در راستای کنترل سوداگری در بازار خودرو می‌تواند موثر واقع شود و در پیچ و تاب مصلحت‌اندیشی‌های غیرمنطقی گیر کرده بود طرح واردات خودروهای کارکرده است. طرحی که بعد از مخالفت مجمع و اصرار مجلس نهایتاً تأیید شد و روز گذشته‌های طحان‌نظیف اعلام کرد: «لایحه الحاق موادی به قانون ساماندهی صنعت خودرو مصوب جلسه مورخ بیست و هشتم خرداد ماه یک هزار و چهارصد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۴/۰۴/۱۴۰۲ شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت که مغایر کنترل شرع و قانون اساسی شناخته نشد. لذا مصوبه واردات خودروهای کارکرده هم توسط شورای نگهبان تأیید شد.» امید می‌رود با تصویب این طرح و اجرای صحیح آن بخش زیادی از کمبودهای بازار خودرو رفع شده و میزان تقاضا در بازار خودرو واقعی‌تر شود.

فسادستیزان چشم‌انتظار

انعطاف شورای نگهبان و مجمع تشخیص

یکی دیگر از طرح‌های ضروری و مهمی که فعلاً معطل سازوکار زمان‌بر شورای نگهبان و مجمع تشخیص مانده است، طرح حمایت از گزارش‌گران فساد است. ساختار ناشفاف اطلاعات در نهادها و سازمان‌های دولتی یکی از اصلی‌ترین عواملی است که می‌تواند بسترساز فساد باشد. در شرایطی که ظرفیت و توان نهادهای نظارتی هم محدود است، افشاگری شهروندان عادی یا کارمندان که مسئولیت نظارتی ندارند می‌تواند نقش بسیار مهمی در مقابله با فساد ایفا کند. این قانون برای مقابله و خطرات و تهدیداتی که افشاگران فساد را تهدید می‌کنند طراحی شده است اما مدت‌هاست که به علت ایرادات جزئی هنوز از سه‌گانه مجلس، شورا و مجمع عبور نکرده است. علی‌رغم اینکه ایده اولیه این طرح در سال ۹۹ مطرح شد و فرآیند بررسی آن در مجلس آغاز شد تا به امروز که حدود سه سال از آغاز فرآیند بررسی این قانون گذشته است هنوز این قانون در تصویب نرسیده است. امید است با توجه به اهمیت و اثرگذاری بالای این طرح مجمع و شورای نگهبان با نشان دادن انعطاف از سطح خود هرچه سریع‌تر آنچه را که به «مصلحت» نظام است به تصویب برسانند.

چشم‌انتظار عدالت سیاسی

چندسالی است که ضرورت اصلاح قانون انتخابات مجلس با توجه به سیاست‌های کلی ابلاغی رهبر انقلاب از جانب نمایندگان مطرح می‌شود. تقریباً از اواخر مجلس دهم، تلاش‌هایی برای ارائه طرحی جهت اصلاح قانون انتخابات صورت گرفت. در آخرین مورد اما مجلس یازدهم بعد از بررسی‌ها و اصلاحات، بالاخره در ۷ خردادماه امسال طرح اصلاح قانون انتخابات مجلس با الحاق یک ماده در مورد برگزاری انتخابات مجلس تهران، به روش تناسبی موافقت کرد و ماجرای

رفت و برگشت این طرح میان شورای نگهبان و مجلس آغاز شد. دو روز بعد از تصویب طرح، سخنگوی شورای نگهبان اعلام کرد بررسی طرح اصلاح قانون انتخابات در مجلس، آغاز شده است. ۲۱ خردادماه اما رئیس کمیسیون فرادهای مجلس خبر داد که شورای نگهبان ۲۹ ایراد به طرح اصلاحی قانون انتخابات مجلس وارد کرده است. او البته گفت بیشتر این ایرادات نگارشی و ویرایشی بوده و در جلسه کمیسیون اصلاح شده است. علاوه‌بر ایرادات شورای نگهبان، هیات‌عالی نظارت نیز در جلسه روز ۲۷ خردادماه، ۴ مغایرت به این طرح وارد کرده و تناسبی شدن انتخابات مجلس را نیز مغایر با بند ۱ و ۲ و ۱۰ سیاست‌های کلی انتخابات دانست. مجلسی‌ها نیز ۳۰ خردادماه ایرادات مجمع درباره تناسبی شدن انتخابات را برطرف کردند. بعد از این رفت و برگشت‌ها سخنگوی شورای نگهبان در نهایت در نشست خبری سوم تیرماه اعلام کرد با تناسبی شدن انتخابات مجلس موافق است و درباره این طرح گفت: «عمده اشکالات و ابهامات شورای نگهبان به طرح اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مرتفع شده و فقط چند مورد باقی مانده است که به مجلس منعکس می‌کنیم تا رفع شود. امیدوارم مجلس موارد باقی‌مانده را هر چه زودتر برطرف کند تا انتخابات پیش‌رو با قانون جدید برگزار شود.» فردای آن روز اما هیات‌عالی نظارت مجمع تشخیص، تناسبی شدن انتخابات را مغایر با سیاست‌های کلی انتخابات دانست و اعلام کرد: «در مورد ماده ۹۶ الحاقی درباره «تناسبی شدن انتخابات در تهران» اعضای هیات‌عالی نظارت با وجود تغییرات اعمال شده توسط مجلس، در این ماده، مغایرت‌های این ماده با سیاست‌های کلی و ابهام موجود آن را رفع نشده قلمداد کردند و به باقی‌ماندن مغایرت‌ها و ابهام در تناسبی شدن انتخابات در تهران با برخی از سیاست‌های کلی انتخابات و سیاست‌های کلی قانونگذاری رأی دادند.» نمایندگان مجلس اما بر مصوبه قبلی خود پیرامون برگزاری انتخابات مجلس به‌صورت تناسبی تهران اصرار ورزیدند و این طرح را به صحن مجمع فرستادند. رفت و برگشت‌های این طرح در نهایت سبب شد شورای نگهبان با نقطه قوت آن یعنی تناسبی شدن انتخابات موافقت کند، اگر چه می‌گوید بعضی ایرادات آن رفع نشده است اما حالا این مجمع تشخیص بود که به این طرح ایراد می‌کرد. در میان موافقان و مخالفان این طرح اما عباسعلی کدخدایی، عضو حقوقدان شورای نگهبان در یادداشتی به رد شدن این طرح واکنش نشان داد و نوشت: «اکنون باید فریاد زد که نظام انتخاباتی از بیماری مزمن رنج می‌برد و تا زمانی که معالجه نشود بر وسعت و شدت بیماری اضافه می‌شود. همیشه در فصل انتخابات‌های وهوی بسیاری بلند می‌شود که چه نشست‌اید که انتخابات مهندسی شده، شایستگان از ورود به مجلس باز مانده‌اند و نظارت شورای نگهبان چه بر سر ما آورده است! اما آیا یک‌بار سوال شده که برای حل این شبهات چه باید کرد؟ گام اول قطعاً اصلاح قانون است که علی‌رغم ابلاغ سیاست‌های کلی سال‌هاست به تعویق افتاده و هر از گاهی نیز که مطرح می‌شود تعارض منافع مانع انجام این مهم شده است.» او در ادامه این یادداشت اشاره می‌کند: «اصلاحات جدید حداقلی قانون انتخابات در ضمن برخی اصلاحات دیگر یک پیش‌بینی جدیدی را برای اولین‌بار در نظام انتخاباتی در نظر گرفته که شیوه مرسوم اکثریتی را به تناسبی آن هم فعلاً در تهران تغییر می‌دهد. اقدامی شجاعانه و عاقلانه که می‌توانست در صورت تصویب، بخشی از بی‌عدالتی‌ها را پایان داده و وزن و اعتبار افراد و گروه‌های سیاسی را ملاک قرار دهد؛ چراکه به‌جای طرد یک اقلیت ۴۹ درصدی به جذب حداکثری نامزدهای جریان‌های مختلف می‌انجامید و علاوه‌بر در نظر گرفتن حداکثری سلاقی مختلف منجر به مشارکت بیشتر مردم نیز می‌شد.» تأکید عضو حقوقدان شورای نگهبان بر اصلاح قانون انتخابات، نشان می‌دهد مجلس شورای اسلامی اقدام مثبتی در راستای اصلاح قانون انتخابات مجلس انجام داده و توقع می‌رود که در چنین مواردی، نهادهای نظارت‌کننده یعنی مجمع تشخیص و شورای نگهبان برای اصلاح سازوکارهای حکمرانی از مانع‌تراشی‌ها اجتناب کرده و با رویکرد مصلحت‌اندیشانه به این موارد ورود کنند. تناسبی شدن قانون انتخابات مجلس با توجه به ساختار و شاکله‌ای که دارد، امکان حضور فعال و گسترده احزاب را فراهم می‌آورد. در نظام انتخابات اکثریتی اگر حزبی، درصد بالایی از آرا را داشته باشد بازم ممکن است نماینده‌ای در مجلس نداشته باشد، یعنی عملاً رای بخش زیادی از جامعه حذف و نادیده گرفته می‌شود، اما در انتخابات تناسبی همه سلاقی سیاسی جامعه به نسبت آرای که می‌دهند صاحب کرسی می‌شوند و از این جهت می‌توان گفت انتخابات تناسبی امر واجب در جهت ایجاد عدالت سیاسی است که اگر در انتخابات پیش‌رو اعمال شود می‌تواند منجر به افزایش مشارکت در انتخابات شده و تأثیر قابل‌توجهی در میزان رضایت عمومی از فرآیند انتخابات ایجاد کند.